

A. Jordfästning

Jordfästning förrättas av en präst i en kyrka, i ett begravningskapell, i ett sjukhuskapell, vid graven eller i den avlidnas hem enligt vad som överenskommits med de anhöriga (KO 2:22). Prästen bör samtala med de anhöriga före jordfästningen. I mån av möjlighet bör åtminstone prästen också delta i minnesstunden efter jordfästningen om de anhöriga så önskar.

Då jordfästningen förrättas i en kyrka kan påskljuset vara tänd under jordfästningen.

Vid jordfästning av ett dödfött barn eller vid en sådan jordfästning där den avlidnas stoft saknas används detta formulär i tillämpliga delar.

Vid valet av musik bör förrättningens gudstjänstkaraktär beaktas. Man bör på förhand rådgöra med kantorn, som ansvarar för musiken.

Ifall blomsterhyllningen sker i kyrkan äger den rum antingen före psalmen (moment 1) eller efter välsignelsen (moment 13). Om jordfästningen inleds med blomsterhyllning kan denna föregås av en psalm eller musik.

Då den avlidne förs till graven kan ett processionskors bäras före begravningsföljet. Under processionen kan man sjunga en psalm. Vid begravningen iakttas lokala seder.

I Inledning

1. Psalm

Psalmen kan föregås av preludium eller av annan lämplig musik.

2. Inledande välsignelse och växelhälsning

Välsignelsen och växelhälsningen kan läsas eller sjungas. Melodier s. 395.

Välsignelse

L I Faderns och ✚ Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

Växelhälsning

L Herren vare med er.

F Herren välsigne dig.

3. Inledningsord

Inledningsorden kan formuleras fritt. Om de följs av beredelse leder de över i syndabekännelsen.

L Kristna församling. Vi har samlats för att ta avsked av NN. Mitt i saknaden får vi gripa tag om det kristna hoppet. I det heliga dopet har NN förenats med Kristi död och uppståndelse. I förlitan på Kristi seger lämnar vi honom/henne nu i Guds hand. Vi litar på det löfte som Gud har gett oss i sitt ord. Där står det skrivet: ”Jesus Kristus har dött för oss för att vi skall leva tillsammans med honom.” (1 Tess. 5:10)

eller

L Kära anhöriga och vänner. NN:s bortgång fyller vårt hjärta med sorg och saknad. Vi är nu samlade för att lämna honom/henne i Guds händer. Vi tar vår tillflykt till Kristus, som har vunnit seger över döden. Han säger: ”Jag var död, och se, jag lever i evigheters evighet, och jag har nycklarna till döden och dödsriket.” (Upp. 1:18)

eller

L Kära vänner. Vi har samlats inför Guds ansikte och i tro på hans löften för att följa NN till gravens vila. Genom sitt ord talar Gud till oss om livets förgänglighet och om det kristna hoppet. Kristi död och uppståndelse är vår tröst. Hoppet om det eviga livet lyser upp vårt mörker. I förtrostan på Kristus lämnar vi nu vår bortgångna kära i Guds händer [och bekänner våra synder så sägande].

eller

L Kära vänner, kära kristna församling. Vi har samlats för att ta farväl av NN och lämnar honom/henne nu i Guds händer. I dödens närhet måste vi stanna upp och bli stilla. Vi påminns om det som Gud har gett oss i sin godhet men också om det som är brustet i våra liv. Låt oss därför inför Gud, som känner oss och vet allt, bekänna våra synder och våra försummelse.

4. Beredelse

Syndabekännelse

Syndabekännelsen kan läsas gemensamt. Under läsningen kan man knäböja. Syndabekännelsen kan följas av en tyst bön, som liturgen kan uppmana till med orden: Hör också våra tysta böner om förlåtelse.

Alternativa syndabekännelser, se Gudstjänstboken s. 287.

L Vi bekänner inför dig, helige Gud,
att vi har syndat
i tankar och ord,
genom gärningar och försummelser.
Se till oss i barmhärtighet
och förlåt oss för Jesu Kristi skull
vad vi har brutit.

eller

L Ur djupen ropar jag till dig, Herre.
Herre, hör mitt rop,
lyssna när jag bönfaller dig!
Om du lade synder på minnet,
Herre, vem kunde då bestå?
Men hos dig finns förlåtelse,
och därför fruktar man dig.
Jag väntar på Herren, jag längtar,
jag hoppas få höra hans ord.

Avlösning

Alternativa avlösningar, se Gudstjänstboken s. 293.

L Må Gud, den allsmäktige och nådige,
förlåta oss alla våra synder och föra oss
till det eviga livet.

F Amen.

5. Psaltarpsalm

Man kan välja en psaltarpsalm enligt kyrkoåret eller någon annan psaltarpsalm.

Psaltarpsalmen kan läsas eller sjungas. Den kan omges av en antifon. Psalmtoner, se Gudstjänstboken s. 441. Omkväden till psaltarpsalmerna s. 404, nr 728, 729.

Psaltarpsalmen kan avslutas med Gloria Patri, som kan ersättas av en psalmvers ur psalmboken, t.ex. 71:6, 122:5, 174:4, 254:4, 515:5 eller 568:9. Gloria Patri utelämnas under fastetiden från och med femte söndagen i fastan.

Antifon

Herre, ge honom/henne den eviga vilan
och låt ditt eviga ljus lysa för honom/henne.

eller

Jag vet att min befriare lever.
Job 19:25

eller

Jag väntar på Herren,
jag längtar,
jag hoppas få höra hans ord.
Ps. 130:5

Psalm

Herren är min herde, *
ingenting skall fattas mig.
Han för mig i vall på gröna ängar, *
han låter mig vila vid lugna vatten.
Han ger mig ny kraft
och leder mig på rätta vägar, *
sitt namn till ära.
Inte ens i den mörkaste dal *
fruktar jag något ont,
ty du är med mig, *
din käpp och din stav gör mig trygg.
Du dukar ett bord för mig *
i mina fienders åsyn,
du smörjer mitt huvud med olja *
och fyller min bägare till brädden.
Din godhet och nåd skall följa mig *
varje dag i mitt liv,
och Herrens hus skall vara mitt hem *
så länge jag lever.

Ps. 23

eller

Herre, lär mig inse att jag skall dö
och hur få mina tillmätta dagar är, *
inse att jag är förgänglig.
En handfull dagar är allt du ger mig, *
för dig är min livstid ett intet.
Bara en vindfläkt är människan. †
Herre, vad har jag då att hoppas på? *
Mitt hopp står till dig.
Herre, hör min bön och lyssna till mitt rop, *
tig inte när jag gråter!

Ps. 39:5–6, 8, 13

eller

Som hjorten längtar till bäckens vatten, *
så längtar jag till dig, o Gud.

Jag törstar efter Gud, *
efter den levande Guden.

När får jag komma, *
när får jag träda fram inför Gud?

Varför är du tyngd av sorg, min själ,
och full av oro? *

Sätt ditt hopp till Gud!

Jag skall åter få tacka honom, *
min räddare och min Gud.

Ps. 42:2–3, 6

eller

Herre, du har varit vår tillflykt *
från släkte till släkte.

Du fanns innan bergen föddes, †
innan jorden och världen blev till. *

Du är Gud från evighet till evighet.

Du låter människan bli mull igen, *
du säger: Bli vad du en gång var!

Tusen år är i dina ögon
som den dag som förgick i går, *
som en av nattens timmar.

Människorna sveper du bort, *
de är som morgonsömnerna.

De förgås som gräset. †
Fast det frodas om morgonen är det förgängligt: *
mot kvällen vissnar det och torkar bort.

Lär oss hur få våra dagar är, *
då vinner vårt hjärta vishet.

Ps. 90:1–6, 12

eller

Herren säger:
”Han håller fast vid mig, och jag räddar honom, *
jag skyddar honom, ty han känner mitt namn.

Han åkallar mig, och jag svarar honom, †
jag är med honom i nöden, *
jag befriar honom och ger honom ära.

Jag skall mätta honom med ett långt liv *
och låta honom erfara min hjälp. ”

Ps. 91:14–16

eller

Lova Herren, min själ, *
hela mitt jag vill prisa hans heliga namn!
Lova Herren, min själ, *
minns allt det goda han gör.
Barmhärtig och nådig är Herren, *
sen till vrede och rik på kärlek.
Ty så hög som himlen välver sig över jorden, *
så väldig är hans nåd över dem som fruktar honom.
Så långt som öster är från väster, *
så långt från oss förvisar han vår synd.
Som en far visar ömhet mot barnen, *
så visar Herren ömhet mot dem som fruktar honom.
Människans dagar är som gräset: *
hon spirar som blomman på marken,
så sveper vinden fram, och den är borta, *
platsen där den stod är tom.
Men evigt varar Herrens nåd *
mot dem som fruktar honom.

Ps. 103:1–2, 8, 11–13, 15–17

eller

Ur djupen ropar jag till dig, Herre.
Herre, hör mitt rop, *
lyssna när jag bönfaller dig!
Om du lade synder på minnet, *
Herre, vem kunde då bestå?
Men hos dig finns förlåtelse, *
och därför fruktar man dig.
Jag väntar på Herren,
jag längtar, *
jag hoppas få höra hans ord.
Hoppas på Herren, Israel, †
ty hos Herren finns nåd *
och makten att befria.

Ps. 130:1–5, 7

eller

Herre, du rannsakar mig och känner mig. †
Om jag står eller sitter vet du det, *
fast du är långt borta vet du vad jag tänker.
Om jag går eller ligger ser du det, *
du är förtrogen med allt jag gör.
Du skapade mina inälvor, *
du vävde mig i moderlivet.

Jag tackar dig för dina mäktiga under, *
förunderligt är allt du gör.
Du kände mig alltigenom, *
min kropp var inte förborgad för dig,
när jag formades i det fördolda, *
när jag flätades samman i jordens djup.
Du såg mig innan jag föddes, *
i din bok var de redan skrivna,
de dagar som hade formats *
innan någon av dem hade grytt.
Dina tankar, o Gud, är för höga för mig, *
väldig är deras mångfald.
Vill jag räkna dem är de flera än sandkornen, *
när jag till slutet är jag ännu hos dig.
Ps. 139:1–3, 13–18

[Gloria Patri]

Ära vare Fadern och Sonen och den heliga Anden, *
nu och alltid och i evigheters evighet. Amen.

Antifonen upprepas.

6. Bön

Uppmaningen till bön kan följas av en kort tyst bön.

L Låt oss be.

1.
Allsmäktige Gud, käre himmelske Fader.
Genom din Sons lidande
och segerrika uppståndelse
har du öppnat vägen till det eviga livet.
Hjälp oss att frimodigt söka tröst hos honom.
Vi prisar dig redan nu
och skall en gång få prisa dig i din härlighet.
Hör oss för vår Herres Jesu Kristi skull,
han som med dig och den heliga Anden
lever och regerar i evighet.

2.
Gud, vår Far.
Ge oss mod att sörja
när det är tid att sörja och gråta.
Hjälp oss, så att vi i vår sorg

inte bara ser dödens mörker
utan också anar det eviga livets härlighet.
Lär oss att söka oss till din Son, Jesus Kristus,
som har övervunnit dödens makt.
Trösta oss och hjälp oss
att med ny tillförsikt
möta det liv som ligger framför oss.
Genom Jesus Kristus, vår Herre.

3.
Kristus, vår Frälsare.
Du känner vår ängslan när döden kommer oss nära.
Du vet hur svårt det är att skiljas från en älskad människa
som har betytt mycket för oss.
Du älskade oss och gick i döden för vår skull.
Vi anförtror NN i din vård.
Trösta oss i vår sorg.
Hör oss, du uppståndne Herre.

4.
Barmhärtige Gud, du är livets källa.
I dig är det som vi lever och rör oss och är till.
Bevara oss i din kärlek i liv och död
och låt oss av nåd få gå in i ditt rike.
I Jesu namn.

F Amen.

II Ordet

7. Bibelläsning och tal

Alternativ A

Bibeltexter

Någon eller några av följande bibeltexter läses. Man kan också välja texter enligt kyrkoåret eller andra bibeltexter.

Textläsaren anmäler bibelstället.

Mellan texterna kan svar infogas (psaltarpsalm, psalm, sång, instrumentalmusik eller stilla meditation).

Rom. 8:18–21

Jag menar att våra lidanden i denna tid ingenting betyder mot den härlighet som skall uppenbaras och bli vår. Ty skapelsen väntar otåligt på att Guds söner skall uppenbaras. Allt skapat har lagts under tomhetens välde, inte av egen vilja utan på grund av honom som vållade det, men med hopp om att också skapelsen skall befrias ur sitt slaveri under förgängelsen och nå den frihet som Guds barn får när de förhärligas.

Rom. 8:24–27

I hoppet är vi räddade – ett hopp som man ser uppfyllt är inte något hopp, vem hoppas på det han redan ser? Men om vi hoppas på det vi inte ser, då väntar vi uthålligt. På samma sätt är det när Anden stöder oss i vår svaghet. Vi vet ju inte hur vår bön egentligen bör vara, men Anden vädjar för oss med rop utan ord, och han som utforskar våra hjärtan vet vad Anden menar, eftersom Anden vädjar för de heliga så som Gud vill.

Rom. 8:31–35, 37–39

Om Gud är för oss, vem kan då vara mot oss? Han som inte skonade sin egen son utan utlämnade honom för att hjälpa oss alla, varför skall han inte skänka oss allt med honom? Vem kan anklaga Guds utvalda? Gud frikänner, vem kan då fälla? Kristus är den som har dött och därtill den som har uppväckts och sitter på Guds högra sida och vädjar för oss. Vem kan då skilja oss från Kristi kärlek? Nöd eller ångest, förföljelse eller svält, nakenhet, fara eller svärd?

Över allt detta triumferar vi genom honom som har visat oss sin kärlek. Ty jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller andemakter, varken något som finns eller något som kommer, varken krafter i höjden eller krafter i djupet eller något annat i skapelsen skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår herre.

1 Kor. 15:53–57

Detta förgängliga måste kläs i oförgänglighet och detta dödliga kläs i odödlighet. Men när det förgängliga kläs i oförgänglighet och det dödliga i odödlighet, då blir det så som skriftordet säger: *Döden är uppslukad och segern är vunnin. Död, var är din seger? Död, var är din udd?* Dödens udd är synden, och synden har sin kraft i lagen. Gud vare tack som ger oss segern genom vår herre Jesus Kristus.

2 Kor. 5:1–5

Vi vet att då det tält som är vår jordiska boning rivs ner har Gud en byggnad åt oss i himlen, en evig boning som inte är gjord av människohand. Medan vi är här repar vi av längtan efter att få ikläda oss vår himmelska boning. Ty

har vi väl klätt oss i den skall vi inte stå där nakna. Vi som ännu bor i tältet ropar i vårt betryck; vi vill ju inte bli avklädda, vi vill bli påklädda, så att det som är dödligt uppslukas av livet. Gud har själv skapat oss just för detta, och som en borgen har han gett oss Anden.

1 Thess. 4:13–18

Bröder, vi vill att ni skall veta hur det går med dem som avlider, så att ni inte behöver sörja som de andra, de som inte har något hopp.

Om Jesus har dött och uppstått, vilket vi tror, då skall Gud också genom Jesus föra till sig de avlidna tillsammans med honom. Med stöd av vad Herren lärt oss säger vi er detta: vi som är kvar här i livet då Herren kommer skall inte gå före de avlidna. Ty när Herren själv stiger ner från himlen och hans befallning ljuder genom ärkeängels röst och Guds basun, då skall de som är döda i Kristus uppstå först, och därefter skall vi som är kvar i livet föras bort bland molnen tillsammans med dem för att möta Herren i rymden. Och sedan skall vi alltid vara hos honom. Ge nu varandra tröst med dessa ord.

1 Petr. 1:3–7

Välsignad är vår herre Jesu Kristi Gud och fader. I sin stora barmhärtighet har han fött oss på nytt till ett levande hopp genom Jesu Kristi uppståndelse från de döda, till ett arv som inte kan förstöras, fläckas eller vissna och som väntar på er i himlen. Ty Guds makt beskyddar er genom tron fram till den frälsning som finns beredd att uppenbaras i den sista tiden.

Därför kan ni jubla, även om ni just nu en kort tid skulle få utstå prövningar av olika slag, för att det som är äkta i er tro – och detta är långt dyrbarare än det förgängliga guldet, som dock måste prövas i eld – skall ge pris, härlighet och ära när Jesus Kristus uppenbaras.

Upp. 7:9–10, 13–17

Sedan såg jag, och se: en stor skara som ingen kunde räkna, av alla folk och stammar och länder och språk. De stod inför tronen och Lammet klädda i vita kläder med palmkvistar i sina händer. Och de ropade med hög röst: ”Frälsningen finns hos vår Gud, som sitter på tronen, och hos Lammet.”

Och en av de äldste sade till mig: ”Dessa som är klädda i vita kläder, vilka är de och varifrån kommer de?” Jag svarade: ”Du vet det, herre.” Han sade till mig: ”Det är de som kommer ur det stora lidandet. De har tvättat sina kläder rena och gjort dem vita i Lammets blod. Därför står de inför Guds tron, och de tjänar honom dag och natt i hans tempel, och han som sitter på tronen skall slå upp sitt tält över dem. De skall inte längre hungra och inte längre törsta, varken solen eller någon annan hetta skall träffa dem. Ty Lammet som står mitt för tronen skall vara deras herde och leda dem fram till livets vattenkällor, och Gud skall torka alla tårar från deras ögon.”

Luk. 1:78–79

Han skall komma ner till oss från höjden,
en soluppgång för dem som är i mörkret
och i dödens skugga,
och styra våra fötter in på fredens väg.

Luk. 2:29–31

Herre, nu låter du din tjänare gå hem,
i frid som du har lovat.
Ty mina ögon har skådat frälsningen
som du har berett åt alla folk.

Joh. 5:24–29

Jesus säger:

”Sannerligen, jag säger er: den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv. Han faller inte under domen utan har övergått från döden till livet. Sannerligen, jag säger er: den stund kommer, ja, den är redan här, då de döda skall höra Guds sons röst och de som hör den skall få liv. Ty liksom Fadern äger liv, så har han också låtit Sonen äga liv, och han har gett honom makt att hålla dom, eftersom han är Människosonen. Var inte förvånade över detta. Den stund kommer då alla som ligger i sina gravar skall höra hans röst och gå ut ur dem; de som har gjort det goda skall uppstå till livet, och de som har gjort det onda skall uppstå till domen.”

Joh. 6:37–40

Jesus säger:

”Alla som Fadern ger mig skall komma till mig, och den som kommer till mig skall jag inte visa bort. Ty jag har inte kommit ner från himlen för att göra vad jag själv vill utan för att göra hans vilja som har sänt mig. Och detta är hans vilja som har sänt mig: att jag inte skall låta någon gå förlorad av dem som han har gett mig utan låta dem uppstå på den sista dagen. Ty detta är min faders vilja: att alla som ser Sonen och tror på honom skall ha evigt liv. Och jag skall låta dem uppstå på den sista dagen.”

Joh. 11:21–26

Marta sade till Jesus: ”Herre, om du hade varit här hade min bror inte dött. Men jag vet ändå att Gud skall ge dig vad du än ber honom om.” Jesus sade: ”Din bror kommer att uppstå.” Marta svarade: ”Jag vet att han skall uppstå vid uppståndelsen på den sista dagen.” Då sade Jesus till henne: ”Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö.”

Jesus säger:

”Känn ingen oro. Tro på Gud, och tro på mig. I min faders hus finns många rum. Skulle jag annars säga att jag går bort för att bereda plats för er? Och om jag nu går bort och bereder plats för er, så skall jag komma tillbaka och hämta er till mig, för att också ni skall vara där jag är. Och vägen dit jag går, den känner ni.” Tomas sade: ”Herre, vi vet inte vart du går. Hur kan vi då känna vägen?” Jesus svarade: ”Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig.”

Vid ett barns jordfästning:

Mark. 10:13–16

Folk kom till Jesus med barn för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem. När Jesus såg det blev han förargad och sade: ”Låt barnen komma hit till mig och hindra dem inte: Guds rike tillhör sådana som de. Sannerligen, den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in.” Och han tog dem i famnen, lade händerna på dem och välsignade dem.

Tal

Prästen håller ett fritt fomulerat tal eller använder något av nedanstående alternativ. I talet kan t.ex. följande ämnen beröras:

- mötet med sorgen
- anknytning till den avlidnas livsväg
- livets förgänglighet
- förberedelse för döden
- det kristna hoppet
- uppståndelsen och det eviga livet
- Kristi seger över döden
- dopets nåd

Kära anhöriga. Vi är nu samlade för att ta farväl av NN som har lämnat vår gemenskap. Han/hon finns inte längre ibland oss, och vi skall följa honom/henne till den sista viloplatsen. I dag tänker vi på NN och hela hans/hennes liv. När vi minns allt det goda som vi fick genom honom/henne fylls våra hjärtan av tacksamhet.

Vi står här inför Guds ansikte. Han talar till oss i sitt ord, och vi får vända oss till honom i bön. Vi innesluter vår avlidna vän, oss själva och allt vad vi har i Guds goda vård. Vi ber om hans hjälp i sorgen och söker tröst hos Herren Jesus Kristus, den Uppståndne, han som har övervunnit döden.

Steget mellan liv och död är försvinnande kort. Dödens skugga följer allt skapat från livets första stund. Var och en av oss måste en gång lämna detta liv. Döden är så slutgiltig och definitiv, och därför upplevs den alltid som både främmande och skrämmande. Den skiljer människa från människa. Han/hon som nyss var mitt ibland oss finns inte längre här. Vi får inte längre höra hans/hennes röst eller möta hans/hennes blick.

Men kärleken upphör aldrig, och därför är vi samlade här i dag. Även om döden har brutit alla jordiska band kan vi inte upphöra att visa dem som har lämnat oss vår kärlek och tacksamhet. Också sorgen är en bro som förenar oss med dem som har gått bort.

När vi ställs inför döden inser vi att vi alltid bör vara redo för uppbrott. Genom sitt ord kallar oss Gud att alltid ha vår trygghet och vårt hopp endast hos Jesus Kristus. Han försonade våra synder och övervann på det sättet dödens mest bittra udd. Han banade väg till den frihet som varken synden, döden eller någon annan makt kan ta ifrån oss. Han säger: "Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö."

eller

Kära vänner. Vi har samlats för att ta farväl av en människa som stod oss nära. Vi känner smärtsamt att förgängligheten är en del av vårt liv. Vi är en skugga som snart är borta. Döden är så oåterkallelig, och dess makt är större än vår. Men Guds kärleks makt sträcker sig ännu längre än döden. Han är hos oss i vår sorg, han är nära i den stund som nu är inne, och han ger styrka för de dagar som ligger framför. Vi möter hans hjälp också genom de människor som vi får dela vår sorg och saknad med.

I bibeln förlämnas vårt liv vid en dröm, vid en strömmande älv och vid gräsets och blommornas bräckliga skönhet. Sådana bilder påminner oss om att tiden är något som ges oss, men att den också tas ifrån oss. Gud har gett oss en begränsad tid till vårt förfogande och vår tid står i hans händer. Därför är det viktigt att vi använder vår korta tid rätt, så att våra dagar också rymmer tid för vår nästa och tid för Gud. I dag tackar vi Gud för allt det goda som NN gav oss under den tid han/hon fick leva.

Jesus Kristus delade vår lott med all den smärta och glädje som hör till människolivet. Hans liv från krubban till graven flätas samman med våra liv från vårt dop till vår grav. Men med honom slutar inte vandringen där. I sin död gjorde han döden maktlös. När Gud uppväckte sin Son från de döda besegrade han både syndens och dödens makt. Inför gravens mörka port kan Jesus därför försäkra: "Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig skall leva om han än dör, och den som lever och tror på mig skall aldrig någonsin dö." När vi tror på Jesus kan vi vara trygga i både liv och död. Mörkret och natten måste vika för det eviga livets ljus. Vad som än händer får vi hålla fast vid bibelns löfte att ingenting skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår Herre.

Alternativ B

Bibelmeditation

För bibelmeditationen väljs en eller flera texter ur följande avdelningar. Talet och läsningen av bibeltexter alternerar. I meditationen kan infogas psalm, sång, instrumentalmusik eller stilla meditation.

Församlingen sitter under textläsningen.

Förgängligheten

L Låt oss lyssna till Herrens ord om livets förgänglighet.

Job 14:1–2, 5

Människan, av kvinna född,
lever en kort tid och mättas av oro.
Hon växer som blomman och vissnar,
en skugga som snart är borta.
Människans dagar är fastställda
och hennes tid är utmätt av dig,
du har satt den gräns hon inte överskrider.

Pred. 3:1–8

Allt har sin tid,
det finns en tid för allt som sker under himlen:
en tid för födelse, en tid för död,
en tid att plantera, en tid att rycka upp,
en tid att dräpa, en tid att läka,
en tid att riva ner, en tid att bygga upp,
en tid att gråta, en tid att le,
en tid att sörja, en tid att dansa,
en tid att kasta stenar, en tid att samla stenar,
en tid att ta i famn, en tid att avstå från famntag,
en tid att skaffa, en tid att mista,
en tid att spara, en tid att kasta,
en tid att riva sönder, en tid att sy ihop,
en tid att tiga, en tid att tala,
en tid att älska, en tid att hata,
en tid för krig, en tid för fred.

Pred. 12:7

Stoftet återvänder till jorden, sitt ursprung,
och livsanden återvänder till Gud, som gav den.

Jes. 38:12

Min boning flyttas,
bärs bort som en herdes tält.
Du rullar ihop mitt liv som en väv
och skär ner mig från varpen.

Jes. 40:6–8

En röst sade: Förkunna!
Jag frågade: "Vad skall jag förkunna?"
Människan är som gräset,
förgänglig som blomman på ängen.
Gräset torkar, blomman vissnar,
när Herrens vind går fram.
Ja, folket är gräs.
Gräset torkar, blomman vissnar,
men vår Guds ord består i evighet.

Hebr. 13:14

Här på jorden har vi ingen stad som består, men vi söker den stad som skall komma.

Förberedelse för döden

L Låt oss höra Guds ord om en rätt förberedelse för döden.

Ps. 90:12

Lär oss hur få våra dagar är,
då vinner vårt hjärta vishet.

Ps. 139:23–24

Rannsaka mig, Gud, och känn mina tankar,
pröva mig och känn min oro,
se om min väg för bort från dig,
och led mig på den eviga vägen.

Jesus säger:

”Håll er alltså vakna, ni vet inte när husets herre kommer, om det blir på kvällen eller vid midnatt eller i gryningen eller på morgonen. Se upp, så att han inte plötsligt kommer och finner er sovande. Jag säger till er, och jag säger till alla: Håll er vakna!”

Upp. 2:10

Kristus säger:

”Var trogen intill döden, så skall jag ge dig livets segerkrans.”

Upp. 3:11

Kristus säger:

”Jag kommer snart. Håll fast det du har, så att ingen tar ifrån dig segerkransen.”

Det kristna hoppet

L Låt oss lyssna till Guds ord om det kristna hoppet.

Ps. 62:2–3, 6–8

Bara hos Gud finner jag ro,
från honom kommer min räddning.
Han är klippan som räddar mig,
min borg där jag står trygg.

Bara hos Gud finner jag ro,
från honom kommer mitt hopp.
Han är klippan som räddar mig,
min borg där jag står trygg.
Från Gud kommer min hjälp och min ära,
Gud är min tillflykt, min starka klippa.

Ps. 68:21

Vår Gud är en räddande gud,
Herren, vår härskare, för oss bort från döden.

Ps. 73:23–26

Men nu är jag alltid hos dig,
du håller mig vid handen.
Du leder mig efter din vilja,
du för mig på härlighetens väg.
Äger jag dig i himlen
önskar jag ingenting på jorden.
Min kropp och mitt mod må svika,
men jag har Gud, han är min klippa för evigt.

Matt. 6:20–21

Jesus säger:

”Samla skatter i himlen, där varken mal eller mask förstör och inga tjuvar bryter sig in och stjälar. Ty där din skatt är, där kommer också ditt hjärta att vara.”

Joh. 6:68–69

Herre, till vem skulle vi gå? Du har det eviga livets ord, och vi tror och vi förstår att du är Guds helige.

Rom. 6:23

Syndens lön är döden, men Guds gåva är evigt liv i Kristus Jesus, vår herre.

Hebr. 10:19–20

Så kan vi då tack vare Jesu blod frimodigt gå in i helgedomen på den nya och levande väg genom förhänget – hans kropp – som han har invigt åt oss.

Hebr. 10:35–36

Ge inte upp er frimodighet, den skall rikligen belönas. Uthållighet är vad ni behöver för att kunna göra Guds vilja och få vad han har lovat.

1 Joh. 4:9–10

Så uppenbarades Guds kärlek hos oss: han sände sin ende son till världen för att vi skulle få liv genom honom. Detta är kärleken: inte att vi har älskat Gud utan att han har älskat oss och sändt sin son som försoningsoffer för våra synder.

Det eviga livet

L Låt oss höra Guds ord om det eviga livet.

Ps. 16:5–11

Herren är min andel, min bägare.
Du bestämmer mitt öde.
En ljuvlig lott har tillfallit mig,
ja, min arvedel finner jag skön.
Jag vill prisa Herren, han ger mig råd,
mitt inre förmanar mig om natten.
Jag har alltid Herren inför mig,
när han står vid min sida vacklar jag inte.
Därför gläds mitt hjärta och jublar,
min kropp är i trygghet,
ty du lämnar mig inte åt dödsriket,
du låter inte din trogne se graven.
Du visar mig vägen till liv,
hos dig finns glädjens fullhet,
ständig ljuvlighet i din högra hand.

Jes. 65:17–18

Nu skapar jag en ny himmel och en ny jord.
Det som varit skall man inte mer minnas,
inte längre tänka på.
Nej, gläd er och jubla för evigt
över det som jag skapar.

Joh. 3:16–17

Jesus säger:

”Så älskade Gud världen att han gav den sin ende son, för att de som tror på honom inte skall gå under utan ha evigt liv. Ty Gud sände inte sin son till världen för att döma världen utan för att världen skulle räddas genom honom.”

Joh. 6:44–47

Jesus säger:

”Ingen kan komma till mig utan att Fadern som har sänt mig drar honom, och jag skall låta honom uppstå på den sista dagen. Det står skrivet hos profeterna: *Alla skall bli Guds lärjungar*. Var och en som har lyssnat till Fadern och lärt av honom kommer till mig. Men ingen har sett Fadern, utom den som har kommit från Gud; han har sett Fadern. Sannerligen, jag säger er: den som tror har evigt liv.”

Rom. 14:7–9

Ingen av oss lever för sin egen skull, och ingen dör för sin egen skull. Om vi lever, lever vi för Herren, och om vi dör, dör vi för Herren. Vare sig vi lever eller dör tillhör vi alltså Herren. Ty Kristus dog och fick liv igen för att härska över både döda och levande.

2 Kor. 4:16–18

Därför ger jag inte upp. Även om min yttre människa bryts ner förnyas min inre människa dag för dag. Mina kortvariga lidanden väger ju oändligt lätt mot den överväldigande, eviga härlighet de bereder åt mig, som inte riktar blicken mot det synliga utan mot det osynliga. Det synliga är förgängligt, men det osynliga är evigt.

2 Tim. 4:7–8

Jag har kämpat den goda kampen, jag har fullbordat loppet, jag har bevarat tron. Nu väntar mig rättfärdighetens segerkrans, som Herren, den rättvise domaren, skall ge mig den dagen, och inte bara mig utan alla som längtar efter hans ankomst.

Hebr. 4:9–11

Så har Guds folk alltjämt en sabbat att vänta. Ty att gå in i Guds vila är att vila ut från sitt verk, så som Gud vilade från sitt. Låt oss därför göra allt vi kan för att komma in i den vilan.

Upp. 14:13

Jag hörde en röst från himlen som sade: "Skriv: saliga de döda som härefter dör i Herren. Ja, säger Anden, de skall få vila efter sina mödor, ty deras gärningar följer med dem."

III Jordfästningen

*8. Trosbekännelsen

Trosbekännelsen läses gemensamt.

F Jag tror på Gud, Fadern, den allsmäktige,
himlens och jordens skapare.

och på Jesus Kristus,
Guds ende Son, vår Herre,
som blev avlad av den heliga Anden,
föddes av jungfrun Maria,
led under Pontius Pilatus,
korsfästes, dog och begravdes,
steg ner till dödsriket,
uppstod på tredje dagen från de döda,
steg upp till himlarna,
sitter på Guds, den allsmåktige Faderns, högra sida
och skall komma därifrån
för att döma levande och döda,

och på den heliga Anden,
en helig, allmänlig kyrka,
de heligas gemenskap,
syndernas förlåtelse,
kroppens uppståndelse
och det eviga livet.

*9. Jordfästningsord

Jordfästningsorden kan alternativt uttalas vid graven (moment 16).

L I tro på den uppståndne Jesus Kristus reser vi oss för att välsigna NN
(hela namnet) till gravens ro.

eller

L I tro på Gud, den treenige, välsignar vi NN (hela namnet) till gravens ro
i väntan på uppståndelsens dag.

Prästen låter tre skovlar mull falla på kistan (kan formas som ett kors) och säger:

NN (förnamnen).

Av jord är du tagen,

och jord skall du åter bli.

Jesus Kristus, vår Frälsare, skall uppväcka dig på den yttersta dagen.

eller

NN (förnamnen).

Av jord har du kommit.

Till jord skall du återvända.

Jesus Kristus, vår Frälsare, skall uppväcka dig på den yttersta dagen.

eller

NN (förnamnen).
Herren gav och Herren tog.
Lovat vare Herrens namn.
Jesus Kristus, vår Frälsare, skall uppväcka dig på den yttersta dagen.

eller

NN (förnamnen).
Det som blir sått förgängligt,
uppstår oförgängligt.
Jesus Kristus är uppståndelsen och livet.

Vid jordfästning av ett dödfött eller ett litet barn:

[NN (förnamnen).]
Gud, vår Far, har skapat dig.
Han sluter dig i sin famn.
Jesus Kristus, vår Frälsare, skall uppväcka dig på den yttersta dagen.

10. Psalm

Psalmen kan ersättas av en begravningsång, s. 406, nr 742, 743, 744, 745, 746, eller av annan lämplig musik.

11. Bön

Bönen kan även formuleras tillsammans med de anhöriga. Man kan också välja böner ur begravningsmässan (5 B, moment 16).

L/S Låt oss be.

1.
Helige Gud. Du lät din ende Son lida döden på korset för vår skull. När han lades i graven helgade du också vår grav till ett vilorum. Genom hans uppståndelse övervann du döden och öppnade vägen till det eviga livet. I dina händer lämnar vi vår bortgångna kära NN.

Herre, vår livsvandring är ännu inte avslutad och vi behöver kraft för varje ny dag. Därför ber vi: Hjälp oss att finna en levande gemenskap med Kristus. Befria oss från vår fruktan och vår skuld. Stöd och trösta oss i sorgen. Ge oss mod att leva och att frimodigt möta framtiden. Hjälp oss att inte så försjunka i vardagens bekymmer att vi glömmet vårt eviga mål. Gud, fyll våra hjärtan med din frid och glädje. Hör oss för vår Herres Jesu Kristi skull.

2.
Allsmäktige Gud, du som är dödens besegrare. Din älskade Son Jesus Kristus blev korsfäst för vår skull, och du uppväckte honom från de döda för att vi skall få evigt liv. Vi ber dig: Vänd ditt ansikte till oss. Lär oss att minnas att vi

här på jorden inte har någon stad som består. Var nära i sorgen och trösta oss i saknaden. Stöd oss och ge oss ett hopp som bär genom livet. Hjälp oss att lita på din nåd och lär oss att leva efter din vilja. Bevara oss i tron, så att vi en gång tillsammans med alla heliga får uppstå till det eviga livet. Genom din Son Jesus Kristus, vår Herre.

3.

Gud vår Fader. Skänk NN den eviga friden för din älskade Sons Jesu Kristi skull. Låt ditt eviga ljus lysa för honom/henne. Var honom/henne nådig och ge honom/henne det eviga livet. Trofaste Gud och Herre, din Son Jesus Kristus utgöt sitt dyrbara blod för honom/henne. Led honom/henne in i din härlighet, där han/hon tillsammans med alla heliga får prisa ditt namn. Förbarma dig också över oss. Led oss på livets väg så att vår vandring slutar väl och vi får del i de rättfärdigas uppståndelse. Hör vår bön för din Sons Jesu Kristi skull.

4.

Barmhärtige Gud. Du har befriat din tjänare NN från livets sorger och strider. Vi tackar dig för att din godhet och nåd har följt honom/henne varje dag i hans/hennes liv. Hjälp oss alla att rätt använda den tid som du har gett oss, så att vi är redo att bryta upp när du än kallar. Var du vår tröst i sorgen och vår tillflykt i lidandet. Låt den dag snart gry då hela skapelsen befrias ur sitt slaveri under förgängelsen och når den frihet som Guds barn får när de förhärligas. Hör vår bön för vår Herres Jesu Kristi skull.

5.

Gud, du har utstakat gränserna för vårt liv. Endast du känner våra dagars antal. Vi tackar dig för NN:s liv, som du nu har fört till fullbordan. Herre, du ser att våra hjärtan är fyllda av saknad. Men du är nära oss, och du är nära honom/henne som har kallats från detta liv. Trösta oss i våra sorger. Hjälp oss att lita på att du ger hjälp och kraft för varje ny dag.

Helige Gud. Din kärlek är starkare än döden. Tack för budskapet om försoningen i Kristus. Hjälp oss att lita på din förlåtelse. Ge oss den frid som är mera värd än allt vad vi kan tänka. Fäst våra hjärtan vid ditt ord. Led oss på vägen till det eviga livet. Hör vår bön för vår Herres Jesu Kristi skull.

6.

Vid jordfästning av en som har lidit mycket:

Gud, vår himmelske Far. Du har följt NN under hans/hennes liv och du känner allt det lidande som han/hon har fått utstå. Skänk honom/henne den eviga friden och vilan hos dig. Du torkar tårarna från hans/hennes ögon. Du känner också de frågor som här förblev obesvarade. Hjälp oss att överlämna oss i din vård och lär oss att bära varandras bördor. Led oss på den väg som för till dig i den himmelska härligheten. Hör vår bön för vår Herres Jesu Kristi skull.

7.

Vid ett plötsligt dödsfall:

Allsmäktige Gud. Förstummade står vi inför dig och förstår inte det som har skett. Du känner vår förtvivlan och vet vad vi behöver. Ge oss kraft att bearbeta det som har skett. Vi tackar dig för allt gott som du gav oss genom NN. Vi lämnar honom/henne i dina händer och ber: Var nära oss i vår sorg. Låt Kristi lidande, död och uppståndelse vara vårt stöd, vårt hopp och vår tröst. Låt oss få mötas hos dig i himlen. Hör oss för din älskade Sons Jesu Kristi skull.

8.

Vid jordfästning av en som blivit offer för våld:

Barmhärtige Gud. Du ser vår sorg och förtvivlan. Var med oss och lindra vår smärta. Trösta oss med din närvaro. Ge oss kraft att leva och att uthärda sorgen. Hjälp oss att med din kärleks kraft övervinna bitterheten och hjälp oss att förlåta. Tack för att du hör oss och förstår vår nöd. Vi vill överlämna all smärta, all bitterhet och allt vårt lidande i dina händer. Skänk NN den eviga friden. Fyll också våra hjärtan med din frid och låt oss få se mening i våra liv. Hör oss för din älskade Sons Jesu Kristi skull.

9.

Vid jordfästning av en som har begått självmord:

Barmhärtige Gud. Ur djupet av vår förtvivlan lyfter vi vår blick till dig och ber: Var nära oss i vår smärta. Endast du känner NN:s liv och död. Vi överlämnar honom/henne i dina händer. Du vet hur tungt livet kan vara. Du känner vårt innersta och våra tankar. Bär oss i sorgen, och ge oss din frid som övergår allt förstånd. Vi sätter vår tillit till dig genom Jesus Kristus, vår Frälsare.

10.

Vid jordfästning av ett dödfött barn:

Barmhärtige Gud. Vi förstår inte varför detta lilla barn inte fick födas levande och bli en av oss. Men vi tror att han/hon finns i trygghet hos dig och dina änglar. I förtröstan på Jesu frälsning lägger vi honom/henne i din famn. Var nära NN och NN (föräldrarnas namn) och var och en som nu bär sorg. Trösta oss när de obesvarade frågorna ökar vår smärta. Ge oss kraft att orka vidare. Hör vår bön för din Sons Jesu Kristi skull.

11.

Vid ett litet barns jordfästning:

Barmhärtige Gud. Vi står inför dig vid NN:s lilla kista. Du vet hur svårt vi har det. Vi är förlamade av sorg, besvikelse och saknad. Var nära oss, så att vi inte helt går under. Vår enda tröst är löftet att du helar våra sår. Vi tackar dig för den tid vi fick leva tillsammans med NN. Tack för att du har burit oss också i smärtan och sorgen. Nu kan vi bara överlämna vårt kära barn i din vård. Tag honom/henne i din famn och för honom/henne till det himmelska hemmet. Låt oss alla en gång få mötas där för din älskade Sons Jesu Kristi skull.

12.

Vid ett barns jordfästning:

Käre himmelske Far. Vid NN:s kista fyller en gränslös sorg våra hjärtan. Du gav honom/henne åt oss, och vi förstår inte varför han/hon så tidigt måste lämna oss. Nu har vi ingen annan att fly till än dig. Tack för den tid som vi fick ha honom/henne hos oss. Låt honom/henne bo i trygghet hos dig och dina heliga änglar. Ge din trygghet och frid också åt NN och NN (föräldrarnas namn) och åt alla andra som nu bär på sorg. Hjälp var och en att utvärda och att orka vidare. Led oss alla fram till det himmelska hemmet, där vi får möta Jesus Kristus, vår Frälsare.

13.

Vid en ung människas jordfästning:

Gud, vi förstår inte varför NN:s liv blev så kort. Livets bräcklighet och förgänglighet har fått oss att stanna upp. Mitt i sorgen vänder vi oss till dig och ber: Var oss nära i vår saknad. Hjälp oss att inse att också en ung människas liv är ett helt liv och att du har gett det en mening. Vi tackar dig för allt det goda som vi fick genom honom/henne. Vi prisar dig för det heliga dopets gåva, och vi tackar dig för din nåd som ger oss trygghet och bär oss över dödens gräns. I denna förvisning lämnar vi honom/henne i dina händer. Vårt hopp står till Jesus Kristus, som är uppståndelsen och livet.

14.

Vid en gammal människas jordfästning:

Barmhärtige Gud. Du gav NN ett långt liv och nu har du låtit honom/henne komma till vandringens mål. Ge honom/henne den eviga vilan. Vi tackar dig för allt det goda som vi fick genom honom/henne. Lär oss att bygga vårt liv på dina löften och att alltid söka det som håller i både liv och död. Hjälp oss att lita på din nåd och att leva enligt din vilja. Bevara oss i tron, så att vi en gång får möta dig och våra kära i det himmelska hemmet.

15.

Vid en gammal människas jordfästning:

Barmhärtige Gud, käre himmelske Fader. Du gav NN ett långt liv, och nu har du bärgat in den mogna skörden. Låt honom/henne få komma till den eviga vilan hos dig. Vi tackar dig för allt vad du gav honom/henne. Tack för att vi med honom/henne fick uppleva en gemenskap som sträckte sig över flera generationer. Hjälp oss att bevara allt som var gott och värdefullt i hans/hennes liv. Hjälp oss att i tro och hopp vandra på den väg som leder till det eviga livet. Tack för att alla folk och släkten en gång får mötas hemma i ditt eviga rike.

F Amen.

12. Herrens bön

Herrens bön läses gemensamt.

Den ekumeniska formen av Herrens bön s. 392.

F Fader vår som är i himmelen.
Helgat varde ditt namn.
Tillkomme ditt rike.
Ske din vilja, såsom i himmelen
så ock på jorden.
Vårt dagliga bröd giv oss i dag,
och förlåt oss våra skulder,
såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro,
och inled oss icke i frestelse
utan fräls oss ifrån ondo.
Ty riket är ditt och makten och härligheten
i evighet.
Amen.

IV Avslutning

13. Välsignelse

Alternativ text till välsignelsen s. 393.

L Herren välsigne er och bevarer er.
Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig.
Herren vände sitt ansikte till er och giv er frid.
I Faderns och ✚ Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

14. Avslutande musik

Psalm och/eller annan lämplig musik. Under musiken kan begravningsföljet sätta sig i rörelse.

15. Bön vid graven

Bönen kan också bes efter att kistan sänkts i graven.

L Låt oss be.

1.

Allsmäktige Gud, käre himmelske Fader. Du lät din ende Son lida döden på korset för vår skull. När han lades i graven helgade du också vår grav till ett vilorum. Vi ber dig: Kom till oss med din heliga Ande, så att Kristus lever i oss och vi i honom. Låt oss efter all kamp och möda få komma till friden och vilan hos dig. Förbarma dig över oss och låt oss på den sista dagen få uppstå till ett evigt liv. Hör oss för din Sons Jesu Kristi skull.

2.

Käre himmelske Fader. Vi överlämnar NN i dina händer. Vi sänker hans/hennes kropp till gravens vila i väntan på uppståndelsens och den nya skapelsens morgon. När vår Frälsare dog och lades i graven helgade han också vår grav till ett vilorum. Du uppväckte honom från de döda, du övervann döden och öppnade vägen till det eviga livet.

Jesu Kristus, vår Frälsare. Vi lyfter vår blick till dig. Förbarma dig över oss och ge oss ett levande hopp. För oss till uppståndelse och evigt liv.

3.

Himmelske Fader. Du lät din Son vila i graven. Låt dina barn vila i trygghet också i döden medan de väntar på uppståndelsens nya liv. Tack för löftet att du ger oss evigt liv, att vi aldrig någonsin skall gå under och att ingen skall rycka oss ur din hand. Tag ifrån oss vår fruktan och hjälp oss att förtrösta på att du leder oss genom död och grav till ditt himmelska rike. Hör oss för din Sons Jesu Kristi skull.

F Amen.

16. Gravläggning

Kistan sänks ned i graven. Samtidigt kan man sjunga en psalm, t.ex. 238:5–8 eller 255:3.

Jordfästningsord

Prästen uttalar jordfästningsorden om de inte har uttalats vid moment 9.

När blomsterhyllningarna har lagts på graven kan man sjunga en psalm, t.ex. 378 eller 31.